

Tabel GenAI-gebruik bij schrijfp opdrachten

TOELICHTING

Doel tabel. Deze tabel is bedoeld voor docenten die schrijfp opdrachten geven en studenten die deze opdrachten maken in een niet-gecontroleerde omgeving, bijvoorbeeld thuis.* Docenten kunnen ervoor kiezen het gebruik van generatieve AI (GenAI, waaronder modellen van OpenAI, Anthropic of Google) door studenten bij opdrachten:

1. te verbieden (niveau 1)
2. toe te staan voor redactioneel werk (niveau 2)
3. toe te staan of te verplichten voor brainstormen, bronnenonderzoek en het creëren van eerste structuren (niveau 3)
4. toe te staan of te verplichten voor het uitvoeren van bepaalde of alle taken (niveau 4)

Kiezen niveaus. Het gebruik van GenAI is niet toegestaan, tenzij de docent het toestaat. Voor niveaus 2 tot en met 4 geldt dat de keuze voor een hoger niveau niet automatisch een keuze voor een lager niveau inhoudt. Als een docent niveau 3 kiest, betekent dat niet dat ook voor niveau 2 is gekozen. Een docent kan in een vak voor iedere opdracht één of meerdere niveaus kiezen. Als een docent geen niveau kiest, dan wordt de docent geacht niveau 1 te hebben gekozen en de student door het inleveren van de opdracht te verklaren voor die opdracht geen GenAI te hebben gebruikt. Verder geldt dat ieder ander gebruik van GenAI dan volgens het toegestane of verplichte niveau door de examencommissie wordt aangemerkt als fraude.

Toegestaan gebruik. Als een docent GenAI-gebruik volgens niveaus 2 of 3 *toestaat*, maar niet verplicht, dan worden de leerdoelen of beoordelingscriteria niet aangepast, maar beziet de docent deze in het licht van het toegestane gebruik en houdt er bij de beoordeling rekening mee. Dit gebeurt op soortgelijke wijze als een docent die op de vorm beoordeelt er rekening mee houdt dat studenten een spelling- en grammaticacontrole van een tekstverwerker (kunnen) gebruiken, of er bij het beoordelen van het opzoeken van bronnen er rekening mee houdt dat studenten juridische zoekmachines of databanken (kunnen) gebruiken.

Verplicht gebruik. Als een docent GenAI-gebruik volgens niveaus 3 of 4 *verplicht* en de leerdoelen en beoordelingscriteria daar niet expliciet op zijn aangepast, dan worden de leerdoelen en beoordelingscriteria voor de betreffende opdracht in die zin geacht te zijn aangevuld met wat daarvoor in het betreffende niveau is opgenomen. Bij strijd worden ze voor zover nodig vervangen, bijvoorbeeld bij zelfstandigheid. De docent beoordeelt de opdracht in zo'n geval aan de hand van de aldus aangepaste of vervangen beoordelingscriteria. Het staat de docent vrij dat te beoordelen bij ieder aldus aangevuld of vervangen beoordelingscriterium of in algemene zin, bijvoorbeeld onder een kopje 'GenAI-gebruik'. Indien leerdoelen gewijzigd moeten worden dan moet dit de officiële route (via de onderwijsvoorbereiding) volgen, in voorbereiding op het volgende collegejaar: leerdoelen (en toetsvormen) kunnen niet worden gewijzigd gedurende een lopend collegejaar.

Algemene regels GenAI-gebruik. Als je als student GenAI mag of moet gebruiken, (1) voer geen vertrouwelijke informatie of persoonsgegevens in, (2) maak geen inbreuk op intellectuele eigendomsrechten, waaronder auteursrechten en (3) kom contracten met GenAI-aanbieders, uitgevers en andere relevante partijen na en zorg ervoor dat de universiteit of faculteit die na kan komen. De student blijft altijd zelf verantwoordelijk voor het ingeleverde werk. Als voor een opdracht een woordenmaximum is gesteld, tellen verklaringen, prompts, compares etc. niet mee voor het maximum.

Ethiek en duurzaamheid. Het is van belang bij de inzet van GenAI rekening te houden met de ethische implicaties van dit gebruik. Hierbij gaat het om zowel het gedrag (zie ook de paragraaf hierboven) van de gebruiker van de GenAI tool als om de handmatige processen die ten grondslag liggen aan de werking van de tool (zoals het filteren en classificeren van data door werknemers in lage lonen landen). Daarnaast dient ook het duurzaamheidsaspect niet uit het oog te worden verloren: de technologie achter AI verbruikt veel energie en grondstoffen. In lijn met de universitaire kaders is het van belang bij de inzet (en ontwikkeling) van GenAI dit aspect te laten meewegen.

Controle. De docent kan o.a. mondeling of schriftelijk controleren of de student zich heeft gehouden aan de algemene regels en de regels voor ieder niveau, bijvoorbeeld door vragen te stellen over de inhoud om vast te stellen of de inhoud zelf is gemaakt en de student die kan reproduceren en verdedigen.

Work in progress. Deze tabel is tot stand gekomen in het najaar van 2025. Gelet op de snelle ontwikkelingen op het gebied van GenAI, en toekomstig universitair en facultair beleid op dit gebied, blijft het *work in progress* en zal worden herzien als daar aanleiding voor is. Wij houden ons aanbevolen voor opmerkingen en aanvullingen van docenten en studenten [onderwijsbeleid@law.leidenuniv.nl].

* Deze tabel is geïnspireerd op de tabel [Scale of AI use at Leiden University](#) die is ontwikkeld door AIED-werkgroep.

Tabel GenAI-gebruik bij schrijfoopdrachten

Niveau en titel	Beschrijving	Verantwoording	Leerdoelen en beoordelingscriteria schrijfoopdrachten in niet-gecontroleerde omgeving, bijvoorbeeld thuis					
			Onderzoeksvraag/-plan opstellen	Bronnen opzoeken, analyseren en gebruiken	Structureren	Argumenteren	Vorm (formuleren, citeren, verantwoorden)	Zelfstandigheid (en algemene uitleg waarom docent voor dit niveau kiest)
1 - Geen GenAI (verbod)	De opdracht wordt volledig zonder GenAI-hulp gemaakt, waarbij je uitsluitend vertrouwt op je bestaande kennis, begrip en vaardigheden.	Geen GenAI-verantwoording vereist omdat gebruik niet is toegestaan. De docent kan je vragen een verklaring toe te voegen waarin je nog eens verklaart dat je voor de opdracht geen GenAI hebt gebruikt.	Je leert de juiste vragen te stellen, de juiste methode(s) te gebruiken en te bepalen waarnaar je op zoek bent. Het is bij dit niveau niet toegestaan GenAI te gebruiken. Dit omdat je zelf in staat moet zijn het bovenstaande te doen. Hierdoor ben je beter in staat, als je GenAI hier <i>wel</i> voor mag gebruiken, kritisch te zijn op de veronderstellingen en vooroordelen van GenAI en de richting die het je uitstuurt, en de output te beoordelen en zo nodig aan te passen.	Je leert kwalitatief goede en geschikte bronnen op te zoeken en te analyseren (voor je onderzoek of argumentatie), met behulp waarvan de onderzoeksvraag voldoende kan worden beantwoord. Het is bij dit niveau niet toegestaan GenAI te gebruiken. Dit omdat je zelf in staat moet zijn het bovenstaande te doen. Hierdoor ben je beter in staat, als je GenAI hier <i>wel</i> voor mag gebruiken, het bronnenonderzoek en de analyses van GenAI op waarde te schatten en zo nodig bij te sturen.	Je leert hoe een betoog helder en navolgbaar wordt opgebouwd. Dit ordent je gedachten, helpt de lezer je betoog te laten volgen en draagt eraan bij de lezer van je betoog te overtuigen. Het is bij dit niveau niet toegestaan GenAI te gebruiken. Dit omdat je zelf in staat moet zijn het bovenstaande te doen. Hierdoor ben je beter in staat, als je GenAI hier <i>wel</i> voor mag gebruiken, te beoordelen of de structuur logisch is opgebouwd en deze zo nodig bij te sturen.	Je leert helder en onderbouwd te argumenteren. Je geeft verschillende standpunten weer en neemt een eigen, onderbouwd standpunt in. Het is bij dit niveau niet toegestaan GenAI te gebruiken. Dit omdat je zelf in staat moet zijn het bovenstaande te doen. Hierdoor ben je beter in staat, als je GenAI hier <i>wel</i> voor mag gebruiken, te beoordelen of de juiste standpunten zijn gebruikt en beoordeeld, en gaten in de argumentatie te zien en zo nodig te dichten.	Je leert helder, foutloos (spelling en grammatica), compact, betekenisvol en navolgbaar te formuleren. Ook leer je bronnengebruik te verantwoorden en op een correcte en consistente wijze te parafraseren of citeren. Het is bij dit niveau niet toegestaan GenAI te gebruiken. Dit omdat je zelf in staat moet zijn het bovenstaande te doen. Hierdoor ben je beter in staat, als je GenAI hier <i>wel</i> voor mag gebruiken, de output op de bovenstaande punten te beoordelen en zo nodig bij te sturen.	Je leert alles zelfstandig te doen. Het is bij dit niveau niet toegestaan GenAI te gebruiken. Dit omdat je zelf in staat moet zijn alles zelfstandig te doen. Hierdoor ben je ook in staat, als je GenAI voor bepaalde taken <i>wel</i> mag gebruiken, de output te beoordelen en zo nodig bij te sturen.
2 - GenAI redactie-werk (redactioneel)	GenAI mag (maar hoeft niet te) worden gebruikt voor redactioneel werk , dus om de vorm (formuleren, citeren, verantwoorden) van eerst door eigen denkkraft en zelfgekozen bewoordingen geschreven werk te verbeteren. Er mogen geen nieuwe	GenAI-verantwoording is vereist. Voeg een verklaring toe waarin staat hoe en welke GenAI is gebruikt. Verstrek bij variant b. ook een compare tussen het oorspronkelijke werk (zonder GenAI) en de uiteindelijke versie (met GenAI).	n.v.t. ¹ want GenAI mag alleen worden gebruikt voor redactioneel werk	n.v.t. ¹ want GenAI mag alleen worden gebruikt voor redactioneel werk	n.v.t. ¹ want GenAI mag alleen worden gebruikt voor redactioneel werk	n.v.t. ¹ want GenAI mag alleen worden gebruikt voor redactioneel werk	Je leert GenAI te gebruiken om helder, foutloos (spelling en grammatica), compact en betekenisvol te formuleren. Je leert GenAI je bronnen conform de Leidraad of – indien voorgeschreven – andere richtlijnen op te maken.	Er wordt met name voor dit niveau gekozen om je meer te laten focussen op de inhoud en minder op de vorm.

¹ Tenzij dit volgens een ander toegestaan GenAI-niveau wel mag. Een docent mag bijv. voor een combinatie van niveau 2 en 3 kiezen.
WG AI in het onderwijs, Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Universiteit Leiden

Tabel GenAI-gebruik bij schrijfoopdrachten

	teksten worden gegenereerd of structuur worden aangebracht met behulp van GenAI. Twee varianten zijn mogelijk. Als de docent niet voor een variant kiest, dan geldt variant a. a. je mag GenAI gebruiken gedurende het hele schrijfproces, b. je mag GenAI alleen gebruiken om de een na laatste versie te verbeteren (om je zo veel mogelijk te blijven leren zelf te formuleren).						Wees je bewust van de algemene beperkingen van GenAI ² en daarnaast dat voorgestelde gegenereerde correcties in de tekst wel toegespitst en betekenisvol blijven en niet slechts fraai klinken. Voorkom door kritische lezing dat weinig gangbare of zelfs onjuiste terminologie wordt gebruikt. Let erop dat GenAI geen bronnen door elkaar haalt, of samengestelde of nieuwe bronnen genereert.	
3 - GenAI voor brainstormen, bronnen-onderzoek en eerste structuur (eerste fase)	GenAI mag of moet ³ worden gebruikt bij het brainstormen, bronnenonderzoek en creëren van eerste structuren . Het gebruik van GenAI-gegenereerde teksten binnen de opdracht is echter niet toegestaan.	GenAI-verantwoording is vereist. Voeg een verklaring toe waarin staat hoe en welke GenAI is gebruikt met welke prompts en antwoorden. Als de docent dit niveau verplicht stelt, helpt het de docent te beoordelen of je GenAI goed hebt gebruikt.	Je leert GenAI je te helpen een relevante onderzoeksvraag te bedenken en, als je geen inspiratie meer hebt, nieuwe ideeën voor een onderzoeksvraag te genereren. In de praktijk kun je, bij goed gebruik, tijd besparen en nieuwe ideeën opdoen. Wees je bewust van de algemene beperkingen van GenAI. ²	Je leert GenAI je te helpen bronnen te vinden. In de praktijk kun je, bij goed gebruik, tijd besparen door snel de juiste bronnen te vinden en deze samen te vatten. Soms vind je daardoor ook bronnen die je anders niet op het spoor zou zijn gekomen. Wees je bewust van de algemene beperkingen van GenAI. ²	Je leert GenAI je te helpen bij het bepalen van een eerste structuur aan de hand waarvan je betoog helder en navolgbaar is. Wees je bewust van de algemene beperkingen van AI ² en daarnaast dat het aanbrengen van een eerste structuur bepalend kan zijn voor de wijze waarop je je onderzoek vervolgt en wat je gaat onderzoeken.	n.v.t. ¹ want GenAI mag alleen worden gebruikt voor brainstormen, bronnenonderzoek en eerste structuur.	n.v.t. ¹ want GenAI mag alleen worden gebruikt voor brainstormen, bronnenonderzoek en eerste structuur.	Er wordt met name voor dit niveau gekozen om je door GenAI te laten helpen met brainstormen, bronnenonderzoek en eerste structuur, maar je zelf te laten formuleren en argumenteren om je logisch en kritisch te laten denken en je helder en navolgbaar uit te laten drukken.

² GenAI-tools zijn woordenvoorspellers en kennen de volgende beperkingen.

- GenAI is afhankelijk van de data waarmee het is getraind en waarop het zich baseert. Wil je betere output, voed GenAI dan met betere data. Bewaak de kwaliteit van bronnen door te checken of ze 'peer reviewed' zijn. Wees je ervan bewust dat veel 'peer reviewed' werk achter betaalmuren van uitgevers zit, dat GenAI daardoor waarschijnlijk niet op deze bronnen getraind is en de pre-trained versie zich er dus niet op kan baseren.
- GenAI kan – afhankelijk van de data waarmee het is getraind en waarop het zich baseert – bevooroordeeld zijn en veronderstellingen bevatten.
- GenAI praat je graag naar de mond (confirmation bias) met fraaie, vaak overtuigend klinkende teksten die je (daardoor) geneigd bent te volgen (automation bias), maar die regelmatig betekenis- en inhoudsloos zijn.
- GenAI kan in een tunnelvisie terecht komen waardoor het belangrijk is een ander perspectief te kiezen, tegenargumenten te laten genereren of een nieuwe chat te beginnen om de GenAI te resetten.
- GenAI verzint soms feitelijke onjuistheden (hallucinaties).

³ Zie de paragraaf 'Verplicht gebruik' in de toelichting.

WG AI in het onderwijs, Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Universiteit Leiden

Tabel GenAI-gebruik bij schrijfp opdrachten

4 – GenAI voor bepaalde of alle taken met menselijke evaluatie	GenAI mag of moet ³ worden gebruikt om bepaalde of alle elementen van de opdracht uit te voeren, waarbij je kritisch reflecteert op de door GenAI-gegenereerde teksten en die bijstuurt.	GenAI-verantwoording is vereist. Voeg een verklaring toe waarin staat hoe en welke GenAI is gebruikt met welke prompts en antwoorden, en reflecteer daarin kritisch op hoe het je wel/niet hielp en wat je ervan hebt geleerd (in algemene zin, dus zonder daarbij alle prompts en antwoorden individueel langs te lopen). Als je door GenAI gegenereerde teksten letterlijk overneemt, moeten ze correct worden geciteerd met een bronvermelding indachtig de wijze waarop volgens de Leidraad doorgaans moet worden geciteerd en waarbij in ieder geval wordt vermeld: naam en versie van gebruikte aanbieder en model alsmede datum van de prompt. Dit alles helpt de docent te beoordelen of je GenAI goed hebt gebruikt.	Zie 3	Zie 3	Je leert GenAI je te helpen bij het bepalen en aanpassen van een structuur aan de hand waarvan je betoog helder en navolgbaar is. Wees je bewust van de algemene beperkingen van AI ² en daarnaast dat het aanbrengen en aanpassen van structuur bepalend kan zijn voor de wijze waarop je je onderzoek vervolgt en wat je gaat onderzoeken. Zeker als deze structuur geheel door GenAI wordt gegenereerd en aangepast kan dit de eigen creativiteit en keuzes in de weg zitten.	Je leert GenAI te gebruiken om te argumenteren. Je zorgt ervoor dat er in het ingeleverde werk voldoende kritisch wordt gereflecteerd, beargumenteerd en een eigen, onderbouwd standpunt wordt ingenomen. Wees je bewust van de algemene beperkingen van GenAI ² en daarnaast dat je extra kritisch bent zodra GenAI gaat argumenteren.	Zie 2	Er wordt met name voor dit niveau gekozen om je zo veel mogelijk door GenAI te laten helpen, maar let erop dat de risico's hier het grootst zijn van de geschetste beperkingen van GenAI en de noodzaak te controleren en kritisch te zijn.
--	--	---	-------	-------	--	---	-------	---